

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput V. (a) Cœlestinus III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

CAPUT IV.

(a) Clemens III.

EX litterarum tuarum insinuatione percepimus, quod Theophilus lator presentium, parochianus tuus, olim uxorem suam in adulterio deprehensam antecessoris tui consensu (b) abjecit. Sed licet illa postmodum habitum susceperit monachalem, predictus tamen vir, antequam illa decederet, aliam (c) superduxit, & cum ea XII. annis vixit, & ex ipsa plures filios suscepit. Ceterum, quia predicta mulier decessit, & quid super predicta copula fieri debeat, & dem duxisti Ap. consulendam, f. r. de fratrur nostrorum consilio respondemus, quod debes eos sine dilatione ab invicem separare, & de adulterio eidem viro poenitentiam injungere competentem; peracta vero poenitentia (c) postmodum aliam liberè poterit in Christo ducere in uxorem.

NOTÆ.

1. (a) *Clemens III.*] Ita etiam legitur in secunda collectione, sub hoc ritu, cap. 1. nullibi tamen exprimitur cui rescribat Pontifex.

2. (b) *Abjecit.*] Non propria auctoritate, sed iudicio Ecclesie, ne eam retinendo crederetur patronus turpitudinis, ut dicemus in cap. si vir, de adulteris.

3. (c) *Aliam superduxerit.*] Quod facere non

poterat, quia per adulterium non solvitur matrimonium, quoad vinculum, ut probavi in can. 9. Concil. Illib.

(d) *Poenitentiam.*] Cujus formam & tempus retuli in can. 3. Concil. Illib.

(e) *Postmodum.*] Rectè; nam dum erat in statu poenitentiae, nec novum matrimonium inire, nec antiquo uti poterat, ut late probavi in can. 4. Concil. Illib.

CAPUT V.

(a) Cœlestinus III.

CUM haberet uxorem legitimam nomine Alitiam Joannes lator presentium, cum ancilla crimen adulterii perpetravit, quod ipse tibi publicè confessione detexit, sicut nobis tuæ destinatae litteræ demonstrarunt. Cumque super hoc fuisset vocatus in jus, ipsam in iure adulteram (b) abjuravit: postmodum verò posthabito juramento, & contempto, cum eadem matrimonium quaecumque contrahere, & vivente legitimâ ipsi mœchæ diutiùs cohabitare præsumpsit. Denique predictâ Alitiâ de præsentî luce subtractâ, nihilominus memoratus Joannes cum præfata adultera per decennium est moratus, a qua etiam decem (d) procreavit filios. Quia igitur consulis, an predicta mulier, & vir simul manere possint, vel si debeant separari, utrum liceat eis ad alias nuptias convolare, tale damus consultationi tuæ responsum, ut separentur omnino, & eis competentî poenitentia injunctâ, perpetua (c) continentia indicatur, præsertim cum in dies suos ambo processerint, & jamdiu publicè in adulterio, & perjurio ex certa scientia perdurantes, Ecclesiam in gravi scandalo perturbarunt. Nosti enim, quod Leo Papa statuit, ut nullus ducat in matrimonium uxorem, quam adulterio polluit; & quod hîc plus processum fuerit, quàm si fides duntaxat præstita fuisset adulteræ, ut defunctâ legitimâ, adulteram eam duceret in uxorem, cum eadem etiam vivente, quasi matrimonialiter mœchæ mœchus adhærere præsumpsit, & Sacramentum suum temerè violare. Quod utique connubium, ubi etiam nulla intercessit religio juramenti, tam Gregorius Papa, quàm Triburiensis Synodus detestatur; & utrumque hoc modo conjunctum præcipit publicæ poenitentiae subjici, ac perpetuò sine ulla spe conjugii permanere. Nec certè aliquod idem I. & M. adminiculum offerunt, ut simul maneat, quòd decennio cohabitaverint invicem, ac decem susceperint filios, cum multiplicitas prolis ita susceptæ magis eorum crimen exaggeret, & diurnitas temporis non peccatum minuat, sed augmentet: sollicitudinis tuæ tamen intererit, ut uterque provideat suis liberis procreatis, & secundum quod eisdem suppetunt facultates, sustentationi eorum necessaria subministret.

NOTÆ.

1. (a) *Cœlestinus III.*] Ita etiam legitur in secunda collectione, sub hoc ritu, cap. 2. nullibi tamen exprimitur, cui rescribat Pontifex, quod fredo, D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. IV.

quenter notavi in hujus Pontificis decisionibus.

(b) *Abjuravit.*] Id est cum juramento promissit, se nunquam cum ea commixturum, ut in cap. clericos 3. de cleric. conjugat.

(c) *Perpetua continentia.* Perpetua quidem continen-

2.

M 3

tinen-

tinencia indicitur propter contumaciam, in qua diutino tempore perseveraverunt, tam vivā, quam mortuā uxore legitimā, cum magno Ecclesiæ scandalo. Concurrebat etiam in hac specie diuturna cohabitatio illicita, quæ per se satis auget crimen, & contumaciam, *cap. non satis, de simonia*: habuit etiam rationem Pontifex ætatis, quæ penè jam confecti erant conjuges, ut jam tempus esset continentiam illos amplecti, potius quam liberis operam dare: sed & hic, & in *can. si quis vivente 31. q. 1.* perpetua continentia indici potest duobus illis casibus, de quibus jam supra dictum est sæpius; puta, si vivā uxore, aut vivo marito cum alia vel alio matrimonium contraxerit aut sponsalia, vel si posterior conspiravit in necem prioris, tunc enim certum est, perpetuam continentiam indicendam esse, non etiam citra hoc casus, ob id solum quod cum alio, vel alia adulterium commiserit, ut in *cap. 2. & 4. hoc titul.*

3. (d) *Decem filios.*] Temporis diuturnitas, facti alieni ignorantia, & numerus liberorum, licet soleant movere Principem ad legitimandam prolem, *l. qui in provincia 57. §. 1. ff. de ritu nupt. Novel. 159. & 164. Justin.* & ad minuendam incestus pœnam, *l. 7. §. 3. ff. de bonis damnat.* tamen matrimonium nullum ipso jure validum non reddunt.

4. (c) *Necessaria subministrat.*] Quia jure naturali pater tenetur filiis alimenta præstare, *l. si quis à liberis 5. ff. de liber. agnos. l. si competenti 3. l. penultima, & final. C. de alend. liber. l. 2. tit. 19. part. 4. l. unica, §. taceat, C. de rei uxoria, cap. si quis dereliquerit 14. 30. distinkt.* ubi ratio assignatur, quam latè expendit Joannes Garfias in tract. de expensis, *cap. 1.* & patre deficiente, tenetur avus paternus, *l. dotem dedi, ff. de collat. bonor. & postea mater, d. l. si quis à liberis*; non autem avus maternus. Manrique de differentiis *utriusq. fori, q. 13.* nonnunquam ea præstat patruus, *Larrea decis. 47. Granar.* semper possessor majorarus fratribus etiam divitibus, *Molina lib. 2. de primog. cap. 15. Salgado 1. p. labyrinth. cap. 24.* ubi plura de alimentis à primogenito præstandis adducit: & tenetur pater filium alere, etsi habeat filium divitem, à quo alii possit, *Lara in d. l. si quis à liberis, num. 6. Surdus de alimentis titul. 1. q. 201. Aca-cius de privil. parent. privil. 8. Hothomanus consil. 61. 80. & 84. Fragofo de regim. Christ. Resp. p. 3. lib. 1. disp. 2. per totam.* Nec ob filiorum conditionem mutatur hæc obligatio, sed omnes filii alendi sunt à parentibus, tam in potestate existentes, quam emancipati, *d. l. si quis à liberis, §. si utrum.* Item adoptivi, *l. onera, ff. de adopt. Similiter & naturales, authent. licet, C. de natural. lib. & licet spurii jure civili attento alimenta non debeantur, authent. ex complexu, C. de incestis nupt. cap. per venerabilem, in fine, qui filii sunt legitimi, ubi textum illum de hac dispositione civili accipimus; tamen æquitate canonica PP. coguntur ea præstare, quæ æquitas semper in foro observatur, *l. tit. 19. p. 4.* ut pluribus relatis resolvunt Hermosilla in *l. 1. tit. 4. p. 5. gloss. 6. num. 40. Manrique d. q. 13. Valentia tom. 3. illustr. de suor. hered. success. n. 9.* quidquid in contrarium frustra ducantur *Madera animadv. n. 32. Garcia d. cap. 3. num. 25.* quorum argumenta facile dissolvuntur, eo quod æquum est, ut qui genuerunt filios, qui seipso alere non possunt, eos alant, quia jus naturæ omnibus æquale est, *l. hos accusare 12. ff. de accus. l. quisquis, C. ad l. ful. majest.* Nec solum*

filiis spurii alimenta petere possunt à patre, verum ab ejus hæredibus. *Hermosilla ubi supra, num. 42. Rota apud Pennam tom. 1. decis. 364. & 429. Barb. voto 22. & à fisco, occupatis bonis patris. Penna d. tom. 1. decis. 419. Molina lib. 2. de primog. c. 15. & 16. & ibi addentes, Farinacius in report. posth. de contractibus, b. 47. Grocius de jure belli lib. 3. cap. 7. §. 4. & cum his personis alimenta præstanda sunt, oportet, quod sint competentia, & idonea pro dignitate alimentarii, & juxta vires patrimonii, *d. l. si quis à liberis, §. sed si filius; quæ est communis lex omnium alimentorum, l. sed etsi quid, §. sufficienter, ff. de v. s. facit textus in l. quæro 60. ff. de jure dotum. Molina d. cap. 15. num. 39.* Quantitas autem alimentorum filiis naturalibus vel spurii à parentibus testamento relinquenda hodie jure Regio taxata est, & quinta bonorum pars assignata, *l. 10. Tauri*: circa quam varias quæstiones resolvunt Ant. Gomez & alii repetentes *ibi, Palacios Rubios in rubric. de donat. inter, §. 24. num. 17. Gregorius Lopez in l. 8. tit. 13. part. 6. Didacus Perez in l. 22. tit. 3. lib. 1. ordin. Baëza de non meliorandis cap. 8. num. 28. Molina d. cap. 15. num. 5.* quæ taxatio ritè sustinetur, nam licet alimenta necessaria ad vitæ sustentationem jure naturali debeantur, *Menchaca lib. 2. de success. creat. §. 20. num. 310. Matienzo in l. 2. titul. 7. & in l. 8. titul. 8. gloss. 7. lib. 5. recopil.* ideoque à Principe tolli non possint, *Garcia d. cap. 3.* tamen ea alimenta, quæ respiciunt decentem statum alimentarii, ex sola propensione naturali, & lege positiva debentur, *d. l. si quis à liberis.* Ideo lege positiva taxari possunt, *d. l. 10. Tauri*, quæ est lex *8. tit. 8. lib. 5. Recopil.* & in totum tolli, si filius habeat unde se alat. Inde deducitur, peccare patrem negligentem curam filiorum, & ipsis alimenta necessaria denegantem, quia homicida est, *l. necare 4. ff. de lib. agnos. & gravius peccare exponendo filium infantem, aut languidum aliena pietate nutriendum, d. l. necare: immò si mors filii sequuta sit, capitis pœnâ puniendum esse, l. 2. C. de infantibus expos. l. 4. tit. 20. part. 4. & si mors non sequatur, extra ordinem esse puniendum, ex l. 1. §. pœna, ff. de lib. agnos. & jura patriæ potestatis amittit, *d. l. 2. Cujac. d. lib. 10. obs. cap. 36. dicemus latè in cap. unic. de infant. exposi.* Qua tamen ætate incipiat obligatio alendi filios in patre, & mater ab ea liberetur, exposui in *cap. 2. de convers. infidel.* nec pater ab hac obligatione subtrahi valet, quamvis neget filium esse, *l. 1. ex his, ff. de liber. agnos. l. nec filium 9. C. de patria potest.* quam optime explicat *Cujac. lib. 19. obs. cap. 40.* Debet tamen summarie constare filium esse eum, qui alimenta petit, ut judex ea decernat, *d. l. si quis à liberis.* Interim tamen dum litigatur, alimenta filii præstanda sunt. *Penna tom. 1. decis. 378.* plura Sesse *tom. 1. decis. 6.* qui alia de his alimentis congestit *tom. 3. decis. 266. & sequenti, & decis. 276. & 278. Valentia ubi supra*, qui latè resolvunt quæstionem illam, utrum pater teneatur impensas ad studia, seu alias artes discendas filiis præstare. Quæ diximus de alimentis præstandis filiis, etiam naturalibus, & spurii, procedunt etiam circa dotem illis filiabus assignandam, quia licet jure civili non teneatur pater filias prædictas dotare, *l. uxorem 41. §. pater 11. ff. de legat. 3.* probat *Vinius lib. 2. select. cap. 14.* tamen ex æquitate canonica hodie etiam filiabus spurii esse dotem à patre assignandam, pluribus relatis probat *Velasco de privil. pauperum p. 1. q. 15.***